

Reguleringsmyndigheten for energi
Middelthuns gate 29
0301 Oslo

Håndtering av fordring ved felles fakturering av kraft- og nettlejener

Det vises til rapport fra Reguleringsmyndigheten for energi (RME) utarbeidet av KPMG fra juni 2020.¹

Hovedbudskap fra Energi Norge

Energi Norge er positive til at RME søker å forbedre gjennomfaktureringsmodellen og markedsmodellen for sluttbrukermarkedet for strøm – til det beste for strømkundene og aktørene i næringen.

Av de foreslåtte modellene, er *Underleverandørmodellen* etter vårt syn den modellen som skaper den mest effektive organiseringen av strømmarkedet. Den kan rette opp flere skjevheter i dagens gjennomfaktureringsordning for aktørene og være et skritt mot en enklere og mer oversiktlig strømhverdag for strømkundene, forutsatt at myndighetene godkjenner strømleverandørenes tap som fradragsberettiget.

En betydelig svakhet med *Tilbakebetalingsmodellen* vil være at nettselskapene fratras muligheten til å følge opp utestående fordringer, eksempelvis ved stenging, men mottar "tapet" først når det er konstatert. En slik løsning vil sannsynligvis gi nettselskapene høyere tap enn om nettleie faktureres separat fra nettselskapet på grunn av at innfordringsprosessene dras ut i tid. Energi Norge er derfor skeptisk til en slik modell.

Gjennomfakturering legger opp til ett kommersielt kontaktpunkt mtp. strømregningen. Samtidig er samfunnet i endring, med innføring av nye nettariffer, elektrifisering av samfunnet, forbrukerfleksibilitet m.m. Dette vil medføre at også nettselskapene vil ha behov for en tydelig rolle mot nettkundene. Ingen av de foreslåtte modellene tar tilstrekkelig høyde for en slik utvikling, eksempelvis rapportens manglende diskusjon rundt hvem som inngår nettleiekontrakt med kunden, strømleverandør eller nettselskap.

---

¹ http://publikasjoner.nve.no/rme_eksternrapport/2020/rme_eksternrapport2020_06.pdf

Behovet for en forbedret markedsmodell

Energi Norge ser et behov for å forbedre dagens markedsmodell for sluttbrukermarkedet for strøm. Strømkundene har i en rekke kundeundersøkelser påpekt viktigheten av et enklere strømmarked med felles regning og ett kommersielt kontaktpunkt slikt en ser en i rekke sammenlignbare bransjer.² Videre har dagens markedsmodell med gjennomfakturering en rekke skjevheter som påfører aktørene og dernest strømkundene økte kostnader. Avslutningsvis oppleves dagens markedsmodell med gjennomfakturering som en inngangsbarriere for nye aktører med unødvendig høye kostnader og kapitalbinding, og en forbedret markedsmodell vil legge til rette for likere konkurransevilkår.

Status for gjennomfaktureringsordningen

Frem til 2016 fikk de fleste strømkunder i Norge to regninger. Gjennomfaktureringsordningen trådte i kraft 1. september 2016. Denne ordningen ga alle strømleverandørene muligheten til å tilby en felles regning mot alle sine kunder. Ordningen var et viktig steg i arbeidet om en ny markedsmodell for sluttbrukermarkedet.

Andelen kunder som gjennomfaktureres virker å være økende og vil øke vesentlig innen utgangen av 2020 når krav om delte databaser og kundeføringssystemer inntreffer. Oslo Economics anslår at gjennomfakturering vil få en markedsandel i privatmarkedet på ca. 80 prosent etter 2020, noe som tilsvarer om lag to millioner privatkunder.³

Gjennomfaktureringsordningen var en forbedring av markedsmodellen for sluttbrukermarkedet for strøm, men det har vist seg at ordningen har noen utfordringer, særlig knyttet til fradrag:

- *Skatte- og avgiftsmessige fradrag:* Strømleverandørene får ikke fradrag for skatter og avgifter knyttet til nettleien dersom kunden ikke betaler
  - Manglende refusjon for ikke-betalte avgifter og manglende skattefradrag ved ubetalt nettleie kan koste 5 til 7 kroner per privatkunde som gjennomfaktureres. Med to millioner kunder på gjennomfakturering blir den samlede kostnaden for strømleverandørene mellom 10 og 15 millioner kroner årlig, ifølge Oslo Economics.⁴
- *Innfordring:* Dagens regulering krever at både nettselskap og strømleverandør møter opp i forhandlinger med kreditorer. Dette medfører en rekke praktiske og juridiske utfordringer.
- *Regnskap og bokføring:* Dagens regulering har skapt usikkerhet og ulik praksis om hvordan gjennomfakturering skal håndteres regnskaps- og bokføringsmessig.

RMEs oppdragsbeskrivelse og KPMG-rapporten

RME arbeider med å forbedre dagens markedsmodell for sluttbrukermarkedet for strøm med mulighet for å innføre en obligatorisk felles fakturering på sikt. RME peker i oppdragsbeskrivelsen på viktigheten av at sluttbrukerne forholder seg til én aktør og én faktura ved kjøp av strøm. Dette vil gjøre markedet enklere å forstå for sluttbrukerne, og vil gi likere konkurranseforhold mellom felleskontrollerte strømleverandører og uavhengige strømleverandører. Målsettingen til RME er at dette skal kunne bidra til et mer velfungerende sluttbrukermarked. RME belyser en rekke utfordringer knyttet til

---

² <https://www.energinorge.no/fagomrader/strommarked/nyheter/2019/stromkundene-onsker-seg-enklere-regning/>

³ <https://www.energinorge.no/fagomrader/strommarked/nyheter/2019/to-millioner-kundermed-en-regning-i-2020/rapport-losninger-og-utfordringer-med-sluttbrukermarkedet/>

⁴ <https://www.energinorge.no/fagomrader/strommarked/nyheter/2019/to-millioner-kundermed-en-regning-i-2020/rapport-losninger-og-utfordringer-med-sluttbrukermarkedet/>

gjennomfaktureringsordningen, og med denne bakgrunnen ønsker RME å forbedre dagens modell for gjennomfakturering.

KPMG-rapporten løfter frem hovedutfordringene ved dagens gjennomfaktureringsordning på en god og oversiktlig måte. Rapporten foreslår også en rekke løsninger, men i all hovedsak løfter KPMG frem to alternative modeller, nemlig *Underleverandørmodellen* og *Tilbakebetalingsmodellen*.

Vurdering av de alternative modellene

KPMG-rapportens kapitler 5.4 og 5.5 gir en god oversikt over de ulike elementene ved henholdsvis *Underleverandørmodellen* (ULM) og *Tilbakebetalingsmodellen* (TBM).

Underleverandørmodellen er en modell der nettselskapet blir en underleverandør til strømleverandøren. Strømleverandøren vil måtte bli ansett som reell selger av både strømleveransen og nettleie ovenfor kunden. Nettselskapet vil likevel fortsatt være ansvarlig for nettleietjenesten og være kontaktpunkt for spørsmål om nettleveransen, direkte mot kunden eller via strømleverandøren. ULM vil i motsetning til dagens modell formalisere at risikoen for tap ligger hos strømleverandøren, men strømleverandørene vil kunne inndrive krav på egenhånd og få skattemessige og avgiftsmessige fradrag og sånn sett redusere tapsrisikoen sin.

En forutsetning for at strømleverandøren skal kunne oppnå skatte- og avgiftsmessig fradrag for tap på fordring knyttet til nettleietjenesten i ULM, er at partene innretter seg slik at strømleverandøren anses som reell selger av nettleietjenesten. RME må avklare flere forhold for at strømleverandøren skal anses som reell selger av nettleietjenesten. Eksempelvis står det i rapporten at ULM skal praktiseres slik at "nettselskapet fremtrer utad som ansvarlig for nettleietjenesten og kontaktpunkt for spørsmål om nettleveransen". I tillegg følger det av offentligrettslige lover og forskrifter at nettselskapet er ansvarlig for levering av nettleie til sluttbrukeren og at avtale om levering av nettleie skal inngås mellom nettselskapet og sluttbrukere. Dette kan være til hinder for at strømleverandøren kan fremstå som reell selger av nettjenester, som igjen kan forhindre at strømleverandøren oppnår skatte- og avgiftsmessig fradrag for tap på fordring knyttet til nettleietjenesten dersom kunden ikke betaler. Energi Norge deltar gjerne i et arbeid for å se på mulige løsninger.

Tilbakebetalingsmodellen er en modell som ligner på dagens modell, men med en forskriftsfestet plikt for nettselskapet til å tilbakebetale nettleien til strømleverandøren når sluttkunden ikke kan gjøre opp for seg. TBM overfører altså hele tapsrisikoen på nettleien tilbake til nettselskapet. I TBM vil det måtte bli utstrakt informasjonsflyt og dokumentasjonsbehov knyttet til endelige tap. Særlig for nettselskapene vil dette bety systemtilpasninger og/eller mange manuelle prosesser. I TBM vil også strømleverandøren og nettselskapet oppnå skattemessig og avgiftsmessig fradrag – gitt at dokumentasjonsbehov og purreprosedyrene er fulgt.

I begge modellene antydes det en løsning hvor strømleverandøren kan anmode nettselskapet om stenging av kunde som ikke har betalt utestående faktura(er). Vår forståelse er at det i begge modeller vil bryte med intensjonen og teksten i Forbrukerkjøpslovens § 48-a. Energi Norge vil derfor advare mot endringer i vilkårene for stenging. Strømleverandør må i tilfelle si opp strømleveransen og la kunden havne på leveringsplikt, tilsvarende som i dag.

Sikkerhetsstillelse

Energi Norge ser det som viktig at modellen for sikkerhetsstillelse utredes. Strømleverandørene må i dag binde opp mye kapital og pådra seg til dels unødvendige finanskostnader. Dette påfører aktørene og dernest strømkundene økte kostnader. Energi Norge ser gjerne at RME utreder flere alternative modeller og at dette arbeidet prioriteres, eksempelvis en modell som er basert på forretningsmessige vilkår (soliditet). En forutsetning for en ny modell for sikkerhetsstillelse er at nettselskapene ikke pådrar seg økt risiko, og at de kan stille like strenge eller strengere krav der en aktørs soliditet tilsier det.

Likviditet

KPMG anbefaler at det jobbes videre med å bygge ned den likviditetsbelastningen det innebærer for strømleverandørene å måtte betale nettselskapet før sluttbrukeren har betalt. Energi Norge har per i dag ingen dokumentasjon på denne likviditetsbelastningen og ser at det er et behov for å utrede og dokumentere dette bedre. Når det gjelder likviditet, kan mye også oppnås ved at RME stiller krav/følger opp krav om at nettselskapene raskere overfører fakturainformasjon ved månedsslutt. En økning av betalingsfristen kan medføre at likviditet "overføres" fra nettselskap til strømleverandør, og vil kunne øke nettselskapets risiko da ny faktura kan være produsert før betalingsmislighold registreres. En slik endring må i tilfelle sees i sammenheng med sikkerhetsstillelsen.

Gjennomfakturering av næringskunder

Intensjonen med gjennomfaktureringsordningen og RMEs regulering var at den skulle gjelde forbrukerkunder og ikke næringskunder. Underleverandørmodellen, en forbedret modell for sikkerhetsstillelse og utvidede muligheter for å håndtere tapsrisikoen mot kundene for strømleverandørene vil legge bedre til rette for at gjennomfaktureringsordningen også vil kunne benyttes mot næringskunder.

Konklusjon

Underleverandørmodellen fremstår som den mest balanserte modellen. Den retter opp en del skjevheter og formaliserer prosedyrene for strømleverandørene, uten at nettselskapene får økte administrasjonskostnader eller økt risiko, gitt at strømleverandørene blir ansett som reell selger av både strømleveransen og nettleie ovenfor kunden. Tilbakebetalingsmodellen fremstår mer ubalansert, og det vil kunne være en administrativt krevende modell. En betydelig svakhet med *Tilbakebetalingsmodellen* vil være at nettselskapene fratras muligheten til å følge opp utestående fordringer, eksempelvis ved stenging, men mottar "tapet" først når det er konstatert. En slik løsning vil sannsynligvis gi nettselskapene høyere tap enn om nettleie faktureres separat fra nettselskapet på grunn av at innfordringsprosessene dras ut i tid.

Energi Norge ser det også som viktig at modellen for sikkerhetsstillelse utredes nærmere.

Oslo Economics anbefaler også en versjon av Underleverandørmodellen i rapporten *Mulige løsninger på fire utfordringer i sluttbrukermarkedet for strøm (2019)*.⁵

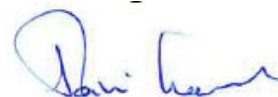
Energi Norge stiller seg til dispensasjon hvis RME skulle ha ytterligere spørsmål.

Med vennlig hilsen
Energi Norge

Kristin H. Lind
Direktør
Nett og kraftsystem

Toini Løvseth
Direktør
Marked, elektrifisering og kunder

⁵ <https://www.energinorge.no/contentassets/4176c04cfoe04114afdce3a62d9d8803/mulige-losninger-pa-fire-utfordringer-i-sluttbrukermarkedet----kort-versjon.pdf>